

Agnès Martin-Lugand

Fericirea îmi scapă printre degete

Traducere din franceză de
Carmen Otilia Spînu

Ca în toate duminicile la prânz, nu voiam să merg. Ca în toate duminicile la prânz, îmi târam picioarele, făceam totul ca să câștig un pic de timp. Doar că...

- Iris! a strigat Pierre. Ce faci?
- E-n regulă, vin.
- Grăbește-te odată, o să întârziem.

De ce era soțul meu atât de nerăbdător să meargă la masă la părinții mei? În timp ce eu aș fi dat orice ca să scap. Singurul avantaj era că asta îmi permitea să îmbrac rochia cea nouă. Reușisem să-i fac ultimele retușuri cu o seară înainte și eram mulțumită de rezultat. Încercam pe cât puteam să nu-mi pierd îndemânarea și să-mi păstrez priceperea de croitoreasă. Și-apoi, în acele momente, uitam de toate: uitam de serviciul la bancă, ce mă plictisea de moarte, uitam rutina vieții mele, declinul căsniciei mele. Nu mai aveam impresia că mă sting. Dimpotrivă, eram plină de viață; când făceam echipă cu mașina de cusut sau când îmi desenam schițele, inima îmi bătea să-mi spargă pieptul de bucurie.

M-am mai privit o dată în oglindă și am oftat.

M-am dus după Pierre în hol. Tasta ceva pe telefon și am stat câteva clipe să-l observ. Erau aproape zece ani

de când îl cunoșteam și hainele lui de duminică nu se schimbaseră niciun pic: cămașă Oxford, pantaloni din stofă și veșnicii mocasini.

— Sunt aici, i-am spus.

A tresărit, de parcă ar fi fost prins făcând ceva rău, și și-a băgat telefonul mobil în buzunar.

— Era și timpul, a mormăit luându-și haina.

— Uite, am terminat-o ieri. Cum ți se pare?

— Foarte drăguță, ca de obicei.

Deschisese deja ușa de la intrare și se îndrepta spre mașină. Nu-mi aruncase nicio privire. Ca de obicei.

La 12:30 fix mașina noastră s-a oprit în fața casei părinților mei. Tata ne-a deschis ușa. Pensionarea nu-i pria, se îngrășase și cravata de duminică îl strângea din ce în ce mai mult. A dat mâna cu ginerele său și și-a îmbrățișat fiica înainte să-l ia pe Pierre în living ca să bea tradiționalul porto. Eu i-am salutat scurt pe cei doi frați mai mari ai mei, care erau la al doilea pahar. Unul stătea cu coatele rezemate de șemineu, celălalt citea ziarul pe canapea și împreună comentau actualitatea politică. Apoi m-am alăturat clanului femeilor din bucătărie. Mama, cu șorțul la brâu — ca de aproape patruzeci de ani — păzea friptura de duminică, pulpă de berbec, și deschidea conservele de fasole verde, în timp ce cumnatele mele se ocupau de prânzul odraslelor. Cei mai mici, încă sugari. Cât despre cei mari, și-au întrerupt masa de sărbătoare — crochete de cartofi și friptură rece — ca să-și pupe mătușa. Am ajutat-o pe mama să spele salata și să pregătească sosul, în timp ce le ascultam pe toate trei pălăvrăgind despre doamna cutare care făcuse scandal la farmacie sau despre domnul X care fusese diagnosticat cu cancer de prostată. Și pe mama care spunea,

după caz: „Ar trebui să-i fie rușine să se poarte așa, nu se face“ sau „Este o tragedie totuși, atât de tânăr...“. În ce mă privește, rămâneam tăcută, nu suportam aceste bârfe.

Am rămas astfel pe toată durata mesei, unde, ca întotdeauna, tata făcea oficiile. Din când în când, aruncam o privire spre Pierre, care se simțea ca peștele în apă în mijlocul familiei mele, atât de plictisitoare totuși și exact pe dos față de dorințele mele. Ca să treacă timpul, am servit la masă, ca atunci când eram *tânăra fată din casă*; nu degeaba eram singurii care nu aveau copii. Când m-am întors la masă cu platoul cu brânzeturi, una dintre cumnate mi s-a adresat:

— Iris, ai o rochie superbă! Unde ai găsit-o?

I-am zâmbit și am simțit în sfârșit privirea lui Pierre asupra mea.

— În pod.

Ea a ridicat din sprâncene.

— Eu am făcut-o.

— Așa-i, uitasem că-ți place să coși.

Mi-a venit să-i spun că nu era singura, dar m-am abținut. N-aveam chef să fac scandal astăzi.

— Chiar ai talent, sunt uimită. Crezi că ai putea să-mi faci și mie una?

— O să mai vorbim despre asta.

Ideea ei de a purta o rochie era aproape un miracol. Să schimb lookul cumnatei mele era o provocare la care mi-ar fi plăcut să răspund: se încapățâna să-și ascundă formele voluptuoase — ca urmare a sarcinilor — umblând în pantaloni și pulovere lălai.

Tăcerea care a urmat a fost de gheață. Am preferat să-mi reiau locul la masă și să nu insist asupra subiectului. Era greu să înfrunt visul meu spulberat.

— E păcat totuși că Iris nu a făcut școala aceea, a spus fratele meu mai mare.

Am lăsat paharul pe masă fără să fi băut nici măcar o înghițitură de vin. Mi-am înclinat capul într-o parte și l-am privit. Avea expresia cuiva care tocmai făcuse o gafă. M-am întors spre părinții mei, care nu mai știau unde să se ascundă.

— Despre ce școală vorbești?

— Ai înțeles greșit, a răspuns mama. Fratele tău vrea să spună doar că ai fi putut să reușești în acest domeniu.

Am zâmbit strâmb.

— Așa e, mamă, m-ați susținut mult, ar trebui să-mi amintesc.

Și mi-a venit în minte un episod petrecut cu mai bine de zece ani în urmă, când îi făcusem o ținută de ocazie completă. M-ar fi durut mai puțin în ziua aceea dacă m-ar fi pălmuit.

— Iris, nu cred că vrei să port zdrențele astea la nunta fratelui tău, nu? Cum aș arăta? mă repezise ea, aruncând rochia pe un scaun.

— Mamă, probeaz-o măcar, mă rugasem eu. Sunt sigură că o să-ți vină bine, am muncit atâta...

— Mai bine te-ai fi concentrat pe studiu, având în vedere ce rezultat ai obținut.

Vocea fratelui meu m-a readus în prezent. Se uita la părinții noștri și părea mulțumit că adusesese vorba de motivul ăsta de neînțelegere între mine și ei pe parcursul întregii mele adolescențe.

— Nu, zău, spuneți-i. A trecut atâta timp. Asta n-o să-i schimbe viața!

— Poate cineva să-mi explice despre ce este vorba? m-am enervat eu ridicându-mă de la masă. Tată? Mamă?

Cumnatele mele au aruncat câte o privire întrebătoare soților și s-au ridicat. Ca un făcut, copiii aveau nevoie de mamele lor. Pierre s-a ridicat și el, a venit lângă mine și m-a luat de umeri.

— Liniștește-te, mi-a șoptit la ureche înainte să se întoarcă spre familia mea. Ce-i povestea asta?

— Bine, vă spun eu, a intervenit fratele meu cel mare după ce s-a asigurat că nu se aflau copiii prin preajmă. Iris, când ai terminat studiile, te-ai înscris la o școală de croitorie fără să spui nimănui?

— De unde știi? Și oricum, m-au respins.

— Ai crezut că ai fost respinsă pentru că n-ai primit niciun răspuns... Aici te înșeli.

Mi s-a pus un nod în gât, am început să tremur.

— Ai fost acceptată, dar n-ai aflat niciodată.

Ca prin ceață, îl auzeam pe fratele meu spunându-mi că părinții noștri deschiseseră plicul și văzuseră ce făcusem pe la spatele lor. Îmi spuseseam pe vremea aceea că, după ce voi termina afurisita aia de școală de comerț la care mă înscriaseră cu forța, deși eu nu visam decât mașini de cusut și case de modă, voi fi liberă să fac ce vreau. La urma urmei, eram majoră și vaccinată și n-aveau să mai poată să spună nimic. Realitatea era cu totul alta și o aflam abia astăzi: au hotărât să scape de faimoasa scrisoare și au ars-o. Mă trădaseră. Parcă mă călcase un buldozer. Propriii mei părinți îmi furaseră viața. M-am clătinat pe picioare și mi-am stăpânit greața care mă invada. Senzația de rău s-a risipit repede, iar furia i-a luat locul.

— Ne pare rău, ar fi trebuit să intervenim atunci...

Puțin îmi păsa de scuzele fraților mei, ei nu fuseseră nevoiți niciodată să suporte autoritatea părinților noștri. Doar erau băieți. Și-apoi, aleseseră Dreptul și Medicina. Asta era mai pe placul părinților. M-am întors înspre ei, gata să mușc, gata să le sar la gât.

— Cum ați putut să-mi faceți așa ceva? Sunteți... e... e revoltător!

— Pasiunea ta pentru croitorie a fost mereu ridicolă, mi-a zis tata, cu răceală. Doar nu era să te lăsăm să ajungi muncitoare într-o fabrică de confecții.

— Cu școala aceea n-aș fi ajuns într-o fabrică! Și chiar dacă ar fi fost așa, eu asta voiam! Oamenii de rând vă deranjează? Nu aveți dreptul să vă amestecați, să alegeți în locul meu și să distrugeți totul...

În toți acei ani pusesem eșecul meu și acel pseudo-refuz pe seama nepriceperii mele. Crezusem că nu sunt bună de nimic, că n-am niciun pic de talent pentru croitorie. Și cu toate acestea, continuam să mânuiesc acul, să mă perfecționez. Aș fi putut să fac lucrurile mult mai bine. Din cauza lor, vegetam acum într-o bancă.

— Iris, ajunge! mi-a zis mama cu asprime. Ai uitat câți ani ai?

— Toată viața m-ați înjosit! am țipat la ei. N-ați crezut niciodată în mine!

— Am făcut ce era mai bine pentru tine. Tu n-ai avut niciodată capul pe umeri. Cum am fi putut să te lăsăm să faci asta, cu șase luni înainte de căsătoria voastră? Data era fixată, invitațiile pregătite, rochia comandată...

— Pierre dragă, poți să ne mulțumești, a intervenit tata.

— Nu mă amestecați în povestea asta de toată jena și nu contați pe mulțumirile mele. Cum pot niște părinți să-și trădeze copilul în halul ăsta? Vorbiți de căsătorie? Ei

bine, despre asta ar fi trebuit să vorbim doar noi doi, Iris și cu mine. Nu mai aveți dreptul să interveniți pentru ea. Era rolul meu, locul meu.

M-am uitat la Pierre. În momente ca acesta îmi aminteam cât de mult îl iubeam. Când mă proteja. Când redevenea cel pe care îl cunoscusem, care se bătea pentru mine, care mă respecta, care îmi dădea atenție, pentru care existam. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că îmi va lua apărarea astfel în fața părinților mei.

— La ce mai folosește să vorbim despre asta acum? a răspuns mama. Ce-i făcut e bun făcut. Și într-o zi ai să ne mulțumești că am ales pentru tine.

— Plecăm, i-am spus lui Pierre.

— Sigur, hai să ne întoarcem acasă.

— O, Iris, rămâi, e în regulă, mi-a spus fratele meu.

— Au stricat totul. Nu mai am ce căuta într-o casă, într-o familie în care nimeni nu mă respectă! Nu sunteți decât niște...

— Niște ce?

— Sunteți meschini, obtuzi, limitați. Mi-e scârbă de viața voastră... Adunătură de încuiați!

Tata s-a ridicat brusc.

— Să nu mai calci aici până nu-ți ceri scuze.

L-am privit drept în ochi. Pierre m-a tras înapoi și mi-a șoptit la ureche să nu merg prea departe.

— Asta n-o să se-ntâmple niciodată, nu eu trebuie să-mi cer scuze.

— Supărarea lui Iris este îndreptățită, a adăugat soțul meu.

Susținută de el, am părăsit poate pentru totdeauna casa copilăriei mele. Aveam să pot să-i iert vreodată? Mă îndoiam.

Când am ajuns în mașină, am izbucnit în lacrimi. Pierre m-a luat în brațe întinzându-se peste schimbătorul de viteze. Mă mângâia pe spate și îmi șoptea vorbe de alinare.

— M-ai fi lăsat să fac școala aia? l-am întrebat trăgându-mi nasul.

— Bineînțeles, mi-a zis după o scurtă pauză. Haide, să nu mai pierdem timpul aici.

Mi-a dat drumul, eu mi-am reluat locul, el a pornit mașina. Priveam pe geam fără să văd nimic. Și oricum, ce-aș fi văzut? Un oraș burghez într-o duminică după-amiază, adică un oraș-fantomă. Mi-am șters lacrimile cu furie. Sentimentul de nedreptate, de indignare, mă stăpânea. Fierbeam în sinea mea. Îmi venea să sparg totul, să dau totul dracului. De ce părinții mei se înverșunaseră întotdeauna împotriva mea? Ce le făcusem ca să merit asta? Nu fuseseră în stare să țină cont de dorințele mele, să înțeleagă că voiam să am un atelier de croitorie. Ce era rău în asta? Îmi petrecusem timpul bătându-mă cu ei, încercând să le dovedesc că puteam să reușesc. Nu renunțasem la cusut, chiar și când refuzaseră să mă lase să-mi iau un certificat de aptitudini profesionale, chiar și când hotărâseră ce studii superioare să urmez. I-am sfidat ani de zile, când mi-am instalat mașina de cusut pe masa din sufragerie, când purtam exclusiv haine făcute de mine, când vorbeam despre comenzile pe care mi le făceau prietenele mele, mamele lor... În timp ce mă gândeam la asta, Pierre conducea în tăcere. Simțeam că-mi aruncă din când în când câte o privire neliniștită.

După ce a parcat mașina în fața casei noastre, am ieșit și am trântit portiera. Am auzit zgomotul închiderii centralizate.

— Iris, spune-mi ceva, te rog... nu ține totul în tine.

M-am întors brusc spre el.

— Ce vrei să-ți spun? Că mi-au distrus viața? Că nu voiam să ajung așa?

— Of, Doamne, nu credeam că ești chiar atât de nefericită.

Umerii mi-au căzut, dintr-odată mă simțeam obosită. M-am apropiat de el și m-am strecurat în brațele lui. Era încordat, îl jignisem.

— Pierre, asta n-are nicio legătură cu tine, iartă-mă, m-am exprimat greșit. Nu relația noastră o regret, nici căsătoria. Cum poți să-ți închipui așa ceva? E bine că ești aici. Dar n-am vrut niciodată să lucrez într-o bancă, aveam alte ambiții, știi bine, nu ți-am ascuns asta niciodată.

— Numai că nici eu nu eram la curent cu povestea asta cu școala.

— Voiam să-ți fac o surpriză. Mă rog... în cazul în care aș fi fost acceptată.

— Să intrăm, nu vreau să vorbim în ușă, în văzul tuturor.

Evident, vecinii, mai ales prietenii noștri, trebuie să fi fost la fereastră, întrebându-se ce se petrece în casa doctorului. Telefonul avea să înceapă să sune în următoarele două ore. Locuiam, împreună cu toți prietenii noștri, în același cartier — cel mai bine cotate din oraș. Aș putea chiar să spun că ei se aflau pe cele cinci străzi din jurul locuinței noastre. Lumea nu exista dincolo de acest spațiu.

De cum am intrat, m-a izbit tăcerea casei noastre, m-a neliștit. Mi-am aruncat balerinii din picioare și m-am dus să mă trântesc pe canapeaua din camera de zi. Pierre și-a aranjat meticolos haina, portofelul și cheile de la mașină. Apoi a venit lângă mine. Și-a lăsat telefonul mobil pe măsuta joasă, s-a așezat lângă mine și mi-a trecut mâna prin păr.

— Draga mea, știu că e neplăcut ce s-a întâmplat...

— Neplăcut e puțin spus.

A oftat.

— Trebuie să recunoaștem că mama ta are dreptate într-o privință: este de domeniul trecutului. Nu poți să rescii povestea, nu poți să schimbi cursul lucrurilor.

— Asta ar trebui să-mi ridice moralul?

— Nu spun să-i ierți imediat, lasă timpul să treacă. Dar cel puțin acum ai dovada că erai talentată, că te-ar fi primit la școala aia... nu mai trebuie să ai îndoieli, știi să coși.

Mi-a zâmbit și m-a luat în brațe. Nu putea să înțeleagă ce simțeam. Nimeni și nimic nu-l împiedicase să se dedice trup și suflet medicinei. Telefonul lui a vibrat, întrerupându-mi gândurile. S-a ridicat, repezindu-se să-l ia.

— Nu-mi face asta în această după-amiază, Pierre, te rog.

— Dar...

— Nu, fără șpital astăzi. E duminică, nu ești de gardă, nici n-ai obligații în weekendul ăsta. N-au de ce să te cheme. M-am săturat să tot iei poziție de drepti de fiecare dată când te cheamă. Sunt soția ta și acum eu am nevoie de tine.

— Nu-ți face griji, rămân. Lasă-mă doar să răspund.

Am dat din cap. El a trimis repede un SMS și a pus telefonul la loc pe masă oftând. M-a luat din nou în brațe.

Aș fi vrut să nu plâng, dar n-am reușit. Nici vorbă să mă trezesc iarăși singură în casa noastră mare, fără el, pentru că acum se duce fuga la șpital. Nu astăzi. Nu după ceea ce aflasem. Nu când nu știam ce să fac cu această veste care îmi bulversase felul de a vedea lucrurile.

După vreo zece zile de gânduri negre, după ce am întors problema pe toate fețele, îmi recăpătasem zâmbetul. Voiam să-i fac o surpriză lui Pierre în seara aceea. Pregăteam o cină în doi cu tot tacâmul: lumânări, o sticlă de vin bun, farfurii frumoase. Și o rochie drăguță, discret sexy — nu prea mult, Pierre era mai tradiționalist. Când am probat-o ultima oară, mi-am spus că era păcat că n-o port cu tocuri înalte. Cu atât mai rău. Deocamdată cel mai mult contau gusturile soțului meu. Nu mă îndoiam de șocul pe care aveam să i-l provoc, dar speram că puiul cu tarhon îl va ajuta să accepte mai ușor anunțul meu. Ultimul lucru, trebuia să mă asigur că planurile mele nu urmau să se ducă pe apa sâmbetei. N-aveam voie să-l sun la spital, cu excepția cazurilor de extremă urgență, dar un SMS n-ar fi trebuit să-l înfurie: „Vei fi aici pentru cină?” Am început să mă învârt prin bucătărie. Spre marea mea surprindere, n-am avut de așteptat decât cinci minute și mi-a și răspuns: „Da, vrei să te scot la restaurant?” Am zâmbit. După ciocnirea violentă cu părinții mei, făcea ceva eforturi. Cu toate acestea, nu mi-am schimbat planurile: „Nu, rămânem

acasă, am o surpriză...“, i-am răspuns. „Și eu“, m-a anunțat el.

Două ore mai târziu, am auzit ușa de la intrare.

— Miroase bine! mi-a zis Pierre venind după mine în bucătărie.

— Mulțumesc.

M-a sărutat altfel. De obicei, aveam impresia că sunt transparentă, abia îi simțeam buzele peste ale mele, era sărutul de rutină, în varianta cea mai rea. Acum era mai apăsător, mai plin de iubire. Poate că avea să fie o seară foarte reușită până la urmă. Speram asta și, în ce mă privește, aș fi început cu desertul. M-am agățat de brațul lui și m-am ridicat pe vârful picioarelor.

— Știi, putem să ne așezăm la masă mai târziu, i-am spus.

A râs ușor, cu gura aproape lipită de a mea.

— Mai întâi vreau să văd surpriza ta.

Am pus în farfurii și ne-am așezat la masă. Am păstrat suspansul și l-am invitat să guste din mâncare. După ce a terminat, s-a instalat mai confortabil pe scaun. Am lăsat tacâmurile jos.

— Cine începe? l-am întrebat.

— Tu ai onoarea.

M-am foit pe scaun, nu știam încotro să-mi îndrept privirea, i-am zâmbit timid.

— Păi... azi am făcut ceva... ceva ce ar fi trebuit să fac de mult timp...

Am luat o înghițitură de vin.

— Adică? m-a îndemnat el să continui.

— Mi-am dat demisia.

S-a îndreptat de spate, cu încetinitorul parcă. S-a așternut o tăcere stânjenitoare.

— Zi ceva.

Trăsăturile i s-au înăspriț. Și-a aruncat șervetul, s-a ridicat brusc și m-a privit cu duritate.

— Ai fi putut să-mi spui, totuși! La naiba! Sunt soțul tău, genul ăsta de decizii se iau în doi. Am și eu un cuvânt de spus!

Am văzut roșu în fața ochilor. În ultimul timp fiecare discuție degenera în câteva secunde. Eram din ce în ce mai nervoși. Cel mai mic fleac putea să iște o ceartă... când el era aici, evident.

— Pierre, eu nu vreau altceva decât să-ți vorbesc! Dar sincer, tu nu ești niciodată acasă. Viața ta se rezumă la spital.

— Acum e vina mea? Nu începe cu reproșurile și cu spitalul. N-am de gând să mă scuz pentru că vreau să reușesc.

— Nu mă ascuți, nu te uiți la mine. Uneori e ca și cum n-aș exista. Să nu crezi că ultimele două săptămâni au să compenseze tot ce n-ai făcut.

— Ajunge!

A închis ochii, a oftat adânc și și-a atins vârful nasului cu degetele.

— Nu vreau să ne certăm, nici să ne stricăm seara. Te rog.

S-a așezat la loc, a băut un pahar de apă și s-a rezemat cu coatele de masă, frecându-se pe față. A scuturat din cap.

— Tu și surprizele tale, a murmurat.

E-adevărat că, de data asta, jucasem prost.

— Scuze... o să...

— N-ar fi trebuit să mă enervez așa, m-a întrerupt el.

M-a privit și mi-a luat mâna într-a lui peste masă. I-am zâmbit. Tensiunea trecuse, cel puțin așa speram.